

Пирён малашлăх. Наци проекчĕсем

Библиотека информаци центрĕ пулса тăрĕ

Хальхи вăхăтра библиотека кĕнеке вулама килĕштерекенсен юратнă вырăнĕ кăна мар, информаци центрĕ те пулмалла. Çавăнпа та библиотекăра компьютер техники пулмани, вăл пулинчен ытла тĕлентерет.

Апла «Культура» наци проекчĕпе уйăрнă укça-тенкĕпе Мăн Сĕнтерти библиотека валли тĕрлĕ оборудовани туянни апа ситес вăхăтрах чăнах та информаци центрĕ теме май парĕ.

Çĕнĕ компьютерсем, нумай функциллĕ хатĕрсем, проекторсемпе экрансем, ноутбук, сасă системи, фотоаппарат, планшетсем, микроскоп, флипчарт (апа офис блокнотĕ тесе те калаçсĕ) тата интерактивлă сĕтел – сакă пĕтĕмпех çынсен ыйтăвĕсене туллин тивĕçтерме май туса парасси пачах та иккĕлентермест. Çапла кунта, сăмахран, аслă ўсĕмри çынсем пуханса экран сиче пĕр-пĕр фильм пăхма пултарĕç, ачасем вара микроскоппа

усă курса хайсен пĕлĕвне анлăлатĕç. Библиотекара «Наци электрон библиотеки» патшалăх информаци системипе усă курма та май пулĕ.

Библиотека специалисĕсем кунти астан центрĕнче экологи енĕпе тĕрлĕ мероприяти ирттерес шутлă. Шăпах çак зала «Юман» конструкципе илемлетнĕ, шыв тематикипе те сыхăнтарнă. Юман вара Муркаш районĕшĕн те, республикăшăн та пĕлтерешлĕ вырăн йышăнать – Ильинкăри юман республикăра чи ватти шутланать. Пирĕн район территорийĕнчи Атăл хĕрринчи шыв сикки те республикăра пĕртен-пĕр шыв сикки кăна. Апла пĕтĕмпех шута хунă темелле.

Библиотека валли тĕрлĕ литературапа пĕрлех экологи литературине те, цифра микроскопне те, «Çамрақ эколог» клуб кирлĕ ытти хатĕре те туяннă.

Çĕнелнĕ библиотекăри ырлăх пур çыншăн та меллĕ пулĕ. Кунта куç курманнипе,

халха илтменнипе аптăракансемшĕн те, хусканусем тăвас тĕлĕшпе хевтесĕррисем валли те пĕтĕмпех пăхса хунă – пандус вырнаштарнинчен пулса ятарлă хатĕрсем кўрсе килни таранах.

Модель библиотекинчи ёçсемпе иртнĕ кунсенче Чăваш Ен культура министрĕн сўмĕ Елена Чернова паллашрĕ. Хăтлă та илемлĕ библиотека çынсен чи юратнă вырăнĕ пуласса шанса каларĕ.

Çак кунсенче вара Мăн Сĕнтер библиотекинче Çĕмĕрле районĕнчи культура ёçченĕсем пулса курчĕç. Районти «Тĕп библиотека системи» муниципалитет бюджет культура учрежденийĕн директорĕ Ирина Николаева хăнасене модель библиотекине мĕнле йĕркелени пирки калаçа кăтартрĕ.

Модернизаци шайĕнче, дизайн-проект

тпа килĕшүүлĕн, çĕнĕ функци зонисене йĕркелеме май килнĕ: пĕр-пĕринпе тĕл пулса калаçма та, выставкăсем ирттерме те, кĕнекесемпе тата компьютерсемпе харпăр хай тĕллĕн ёçлеме те, тĕл пулусем йĕркелеме те, тĕрлĕ темăпа дискуссисем ирттерме те.

Хăнасем библиотекăн çĕнетнĕ анлăшĕпе интересленсе паллашрĕç. Тĕрлĕ ыйту паракан та сахал мар пулчĕ. Пурте вара çĕнĕ ару библиотекине хальхи вăхăта шута илсе, пурнăç каларса тăратакан ыйтусене тĕпе хурса йĕркеленине палăртрĕç.

Тĕл пулу хыççăн Çĕмĕрле районĕн хăнисем библиотекăра ашшăн йышăннăшăн тав турĕç, малашне те çĕнĕ шухăш-тĕллевсене пурнăçа кĕртсе пыма аналăçусем сунчĕç.

Сывă пурнăç йĕрки спортран пусланать

«Демография» наци проекчĕн шайĕнче пирĕн республикăра «Спорт – норма жизни» регион проекчĕ пурнăçа кĕрсе пырат. Çапла Чăваш Енре пурăнакансене физкультурăпа спорта ытларах явăстарас, çакна валли майсем туса парас тĕллевпе 2020 çулта Чăваш Енре 178,4 миллион ытла тенкĕ тăкаклĕç. Вăл шутра 84,8 миллион тенкĕ – федераци бюджетĕнчен, 89 миллион тенкĕ – республика бюджетĕнчен, 4,6 миллион тенкĕ – вырăнти бюджетсенчен.

Çак цифрасене мартăн 31-мешĕнче Стратеги аталанăвĕпе проект ёçĕн канашĕн ларăвĕнче пĕлтернĕ. Унта шăпах «Спорт – норма жизни» регион проектне мĕнле пурнăçланине сўтсе явнă.

Республикăра кăçал тумалли тата хута ямалли объект-

сем çаксем: Чăваш кадет корпусĕ сўмĕнчи регион хоккей центрĕ, Элĕк салинчи бассейн, ГТО тесчĕн муниципалитетсенчи пилĕк центрĕнчи (Вăрнар, Куславкка, Вăрмар, Сĕнтервăрри тата Çĕрпў районĕсенче) усă пĕчĕк спорт площадкисем. Çакна валли федераци бюджетĕнчен республикăна 14 миллион тенкĕне яхăн уйăрса панă.

«Спорт – норма жизни» регион проекчĕ пурнăçланнă вăхăтра пурĕ çакан пек 17 площадка туса хута яма палăртнă. Планланă тăрăх, Муркаш районĕнче апа ситес сўлсенче тумалла.

Çĕршывра футбол инфраструктурине çĕнетессин программипе килĕшүүлĕн «Олимпийский» стадионти тренировкăсем ирттермелли футбол уйне реконструкцилеме пăхнă.

Тепĕр палăрăмлă ен – спорт хатĕрленĕвĕн организациĕсене хальхи вăхăтри оборудованипе тата инвентарĕпе тивĕçтерессе тата вĕсене норматив шайне ситерессе. Çапла республикăн хоккей школыне (Олимп резервĕн 4-меш номерлĕ спорт школĕ) 25,3 миллион тенкĕлĕх çĕнĕ инвентарĕпе, оборудованипе тивĕçтерĕç. Олимп резервĕн 5-меш тата 6 номерлĕ спорт школĕсене пурĕ 4 миллион та 694 пин тенкĕлĕх оборудовани ситмелле.

Кунсăр пуçне Раççейĕн пĕрлештернĕ командисем валли спортан база енĕсемпе спорт резервне хатĕрлекенсене адреслă финанс пулăшăвĕ памаллине пăхса хунă. Кăçал ку пулăшăва республикăри 8 спорт школĕ тивĕçмелле. Федераци бюджетĕнчен ку тĕллевпе 7,8 миллион тенкĕ уйăрса парасси паллă. Укça-тенкĕне организацисем спорт оборудованиĕпе инвентарĕ туянма усă курĕç.

Чăваш Енре кăçал искусствăлла газонпа витнĕ футбол уйĕсем тума та палăртнă. Вĕсем вуннă пулмалла: Хĕрлĕ

Чутай, Муркаш, Куславкка, Комсомольски, Красноармейски, Вăрмар, Елĕк, Шупашкар районĕсенче, çавăн пекех Етĕрне тата Шупашкар хулисенче. Ёçсем республика Пуçлăхĕн «О дополнительных мерах по повышению качества жизни населения Чувашской Республики» Указĕн шайĕнче пулса пырасçĕ. Çак уйсене тунă май, муниципалитетсенчи спорт школĕсенче футбол уйрăмĕсем те уçăлмалла.

Хальлĕхе, шел пулин те, çак футбол уйĕсене тавассипе ёçсем кал-кал пыниех курăнмалла. Нумаях пулмасть иртнĕ канашлара спорт министрĕ ку ёçе Красноармейски, Етĕрне тата Елĕк районĕсенче кăна пуçланине пĕлтернĕ.

Муркаш район администрацийĕнчен пĕлтернĕ тăрăх, района футбол уйне тавассипе подрядчика палăртма тепĕр хут аукцион пĕлтернĕ. Унченхи аукционсене подряд организациĕсем хутшăнманнипе ёç тăсăлса кайнă. Апла подряд организацине конкурспа палăртнă хыççăн пăр та-пранмалла.

Спорт объектĕсем ытларах тунĕ Раççей Президентĕнĕ ума лартнă тĕллевĕ пурнăçлама – 2024 сўл тĕлне çĕршывра пурăнакансен 55 процентне спорт тата физкультура занятийсене тăтăшах хутшăнакансен категориен кĕртме май паракан тĕп ёçсенчен пĕри пулмалла. Çынсен сывлăхĕ спортпа туслă пулсан кăна сирĕп пулнине аналсан пыни, çапла спорт пирĕн пурнăç норми пулса тани кун-çула та вăрăмлатма май парĕ.

Проект Чăваш Республикин Цифра аталанăвĕпе информаци политикин тата массăллă коммуникацисен министерстви пулăшнипе пурнăçланать.